

Nr 54.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensioner åt vissa personer; given Stockholms slott den 3 februari 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—8:o hemställt.

GUSTAF.

Sven Linders.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 februari 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Linders anför:

1:o.

F. d. professorn vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet Jakob Eriksson, som den 30 september 1913 uppnådde föreskriven pensionsålder av 65 år och den 17 oktober samma år erhöll

[1.]
*Tilläggspen-
sion åt f. d.
professorn J.
Eriksson.*

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 45 häft. (Nr 54.)

avsked med pension av 4,000 kronor, har i en till Kungl. Maj:t ingiven skrift av den 28 december 1919 anhållit om tilläggs pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas till en början följande.

Eriksson inträdde i statens tjänst den 15 oktober 1874, i det han då utnämndes till docent i botanik vid Lunds universitet. Året därpå förordnades han den 27 december till adjunkt vid Nya elementarskolan i Stockholm samt ett år senare, den 17 december 1876, jämväl till botanist vid lantbruksakademiens experimentalfält. I sistnämnda egenskap var Eriksson assistent åt föreståndaren för därvarande agrikulturkemiska försöksanstalt, hade tjänstgöring å platsen 3 månader på sommaren samt uppbär ett arvode av 1,000 kronor per år. År 1886 upprättades en självständig växtfysiologisk försöksanstalt därstädes och Eriksson blev föreståndare för denna anstalt, på samma gång som han lämnade sin lärarplats. Slutligen utnämndes Eriksson den 28 september 1906 att från och med den 1 januari 1907 vara föreståndare för avdelningen för lantbruksbotanik vid den då nyuprättade centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.

Enligt då gällande bestämmelser var pensionsåldern 67 levnadsår, vilket genom beslut vid 1911 års riksdag ändrades till 65 levnadsår. Genom lönereglering, beslutad vid 1913 års riksdag, blev pensionen, som dittills varit 4,000 kronor, från och med 1914 höjd till 5,600 kronor. Om den ursprungliga pensionsåldern av 67 år ej ändrats, skulle Eriksson blivit skyldig avgå först 1915 och således blivit delaktig av det högre pensionsbeloppet. Nu inträdde däremot skyldighet för honom att avgå redan 1913, vadan han alltså hade rätt till allenast det då gällande pensionsbeloppet av 4,000 kronor.

Av Eriksson hos Kungl. Maj:t gjord hemställan, att få kvarstå i tjänst till fyllda 67 år, blev, sedan styrelsen för centralanstalten avstyrkt densamma, av Kungl. Maj:t avslagen i april 1913. Sagda styrelse anförde till motiv för sitt avstyrkande väsentligen »att det skäl, som föranlett pensionsålderns nedsättning från 67 till 65 år, eller att arbetsenergien och ofta även arbetsförmågan vid denna ålder i regel vore så nedsatt, att vederbörande tjänstemans ersättning med yngre, arbetskraftigare person för den till tjänsten hörande verksamhetens energiska bedrivande även i avseende på centralanstaltens verksamhet syntes vara så tungt vägande, och den förmån, som för centralanstalten vunnits genom den 1911 av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade nedsättning av pensionsåldern från 67 till 65 år, vore så avgjord, att något undantag från denna bestämmelse icke borde medgivas utan särdeles starka grunder, såsom att icke utsikt funnes att kunna erhålla fullt kompetent efterträdare: samt att detta sistnämnda förhållandet ej i detta fallet vore att befara».

I motioner till 1914 års första riksdag (F. K. nr 24 och A. K. nr 77) hemställdes om förhöjning av Erikssons pension till 5,600 kronor. Motionerna vunno emellertid ej riksdagens bifall.

I sin nu ifrågavarande skrivelse har Eriksson hänvisat till ovan återgivna omständigheter samt vidare åberopat en skrivelsen bilagd förteckning över av honom efter avskedstagandet utgivna arbeten, uppta-

gande 26 nummer å utgivna skrifter om tillsammans 961 trycksidor. I anslutning härtill anför Eriksson följande.

Bland de upptagna arbetena borde fästas särskild uppmärksamhet vid avhandlingarna om uppkomsten av potatissjukan (1916) och av spenatmöglet (1918). Genom det förra arbetet hade en i 70 år mycket omskriven, men alljämt i dunkel höljd, viktig fråga blivit till det väsentliga löst, och genom båda arbetena i förening hade en av Eriksson uppställd ny teori rörande uppkomsten av flera våra mest förstörande växtsjukdomar vunnit anslutning inom ledande fackmannakretsar utomlands och därmed blivit tillförsäkrad en grundläggande betydelse för framtida växtpatologisk forskning.

På grund av vad Eriksson sålunda åberopat och anfört hemställde Eriksson det täcktes Kungl. Maj:t i samband med en eventuell omläggning av pensionerna åt förutvarande statstjänstemän, jämväl taga Erikssons pensionsfråga i beaktande, så att han därefter måtte komma i åtnjutande av samma pensions- och dyrtidsförmåner, som komme att tillerkännas högskoleprofessorer, riksmuseintendenten samt övriga föreståndare vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.

Styrelsen för förenämnda centralanstalt har den 3 februari 1920 utlåtit sig sålunda.

Styrelsen, som varit i tillfälle att noga följa den av Eriksson bedrivna forskningsverksamheten både före och efter hans avskedstagande ifrån föreståndarbefattningen vid centralanstalten, vitsordade den stora omfattningen samt vikten och betydelsen av det arbete, som han såväl före som efter sitt avskedstagande nedlagt på det för det svenska jordbruket så viktiga forskningsområde, åt vilket han ägnat och allt fortfarande ägnade sina krafter. Såsom det framginge av den till hans ansökan fogade förteckningen över de av honom under åren 1913—1919 utgivna vetenskapliga arbetena, uppginge dessa till ej mindre än 26 avhandlingar och meddelanden, av vilka åtminstone ett par måste karaktäriseras såsom på sitt område särskilt betydelsefulla. Såväl på grund av detta efter professor Erikssons avskedstagande fortsatta förtjänstfulla arbete på hans förutvarande arbetsområde som också med hänsyn till den långa tid av 39 år, som han varit i stats-tjänst, och de särskilda, för honom ogynnsamma omständigheter, som varit förbundna med hans avskedstagande och genom vilka han i pensionsavseende kommit att bli ogynnsammare ställd än de övriga avdelningsföreståndarna vid centralanstalten, tillstyrkte styrelsen bifall till den ifrågavarande framställningen.

Sedan ärendet i avbidan på av Eriksson åsyftade utredningar om ändrade pensionsbestämmelser varit vilande, har statskontoret efter remiss däri avgivit utlåtande den 4 november 1921 och därvid anfört.

Avsikten med lagen den 22 juni 1911 (nr 51) om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension torde få anses hava varit att bereda vissa tjänstemän, bland annat föreståndarna vid centralanstalten för försöksväsende på jordbruksområdet, bättre pensionsvillkor. För Eriksson hade det emellertid varit fördelaktigare, om före 1911 gällande pensions-

bestämmelser fortfarande tillämpats, då han kunnat dels kvarstå till uppnådda 67 år, dels ock inträda på den för centralanstalten från och med 1914 gällande staten och således kommit i åtnjutande av pension till belopp av 5,600 kronor. Nu angivna omständigheter syntes statskontoret hava varit starka skäl för att låta sökanden kvarstå i tjänsten till uppnådda 67 år, i all synnerhet som hans efter avskedstagandet såsom betydelsefullt vitsordade arbete syntes visa, att hans hälsotillstånd icke utgjort hinder för ett kvarstående i tjänsten.

Med hänsyn till berörda förhållanden funne statskontoret det med rättvisa överensstämmande, att sökanden tillerkändes den pension, som skulle hava tillkommit honom, därest förut angivna lag den 22 juni 1911 icke mellankommit, eller 5,600 kronor. Statskontoret hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte av riksdagen utverka, att sökanden från och med ingången av 1922 tillerkändes en tilläggs-pension å 1,600 kronor.

Departements-
chefen.

Den i ärendet förebragta utredningen synes mig motivera ett bifall till Erikssous framställning på sätt den av statskontoret tillstyrkts.

Av Eriksson åsyftade, numera slutförda utredning angående ändrade pensionsbestämmelser torde icke vara av beskaffenhet att inverka på avgörandet av frågan.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att f. d. föreståndaren för centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdets avdelning för lantbruksbotanik, professorn Jakob Eriksson må, utöver honom nu tillkommande årlig pension av 4,000 kronor, från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid uppbära en årlig tilläggs-pension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att sammanlagda pensionsbeloppet uppgår till 5,600 kronor.

2:o.

[2.]
Pension åt
f. d. domän-
intendenten
O. Erickson.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, av domänstyrelsen med skrivelse den 16 december 1921 jänte yttrande av länsstyrelsen i Jönköpings län överlämnad skrift har före detta domänintendenten i sistnämnda län Oskar Erickson anhållit om en årlig pension att utgå med skäligt belopp under hans återstående livstid från och med den 1 januari 1922.

Såsom stöd för sin framställning har sökanden anfört i huvudsak följande.

Från och med den 8 februari 1900 hade Erickson efter förordnanden av Kungl. Maj:t bestritt domänintendentsbefattningen i Jönköpings län.

De löneförmåner, som varit förenade med Ericksons befattning, hade varit förhållandevis blygsamma och utgjort, för år räknat, för tiden $\frac{6}{2}$ 1900— $\frac{31}{12}$ 1906 2,800 kronor, för tiden $\frac{1}{1}$ 1907— $\frac{31}{12}$ 1918 3,000 kronor samt för tiden därefter 4,000 kronor. Under åren 1919—1921 hade därjämte utgått dyrtidstillägg.

Då befattningen hösten 1921 anslagits till ansökan ledig, hade Erickson icke kunnat anmäla sig som sökande till densamma på grund av sjukdomar, som han till största delen ådragit sig under de resor, vilka varit förenade med den av honom innehavda tjänsten.

Då Erickson, som nu uppnått en ålder av närmare 74 år, sålunda efter att under nära 22 år hava uppehållit ifrågavarande befattning nödgades draga sig tillbaka från densamma, syntes det vara med billighet förenligt, att pension beviljades honom.

Vid ansökuingen har fogats dels ett av lasarettsläkaren G. Bäärnhjelm den 11 november 1921 utfärdat intyg av innehåll, att sökanden vid av Bäärnhjelm företagen undersökning befunnits lida av en kronisk artrit i vänstra knäet samt kronisk muskelreumatism i vänstra benet, att Erickson med sannolikhet ådragit sig dessa åkommor genom överansträngning i tjänsten, samt att de utgjorde ett bestämt hinder för honom att vidare uppehålla sin tjänst, dels ock ett av pastorsämbetet i Hults församling av Jönköpings län utfärdat åldersbetyg, utvisande att sökanden vore född den 10 december 1847.

Länsstyrelsen tillstyrker i sitt yttrande på det livligaste den gjorda framställningen under framhållande, att sökanden städse på ett synnerligen förtjänstfullt och för kronan förmånligt sätt skött sin befattning, varigenom länsstyrelsens arbete med domängörömlen avsevärt underlättats.

I sin skrivelse anför domänstyrelsen bland annat följande.

Då styrelsen nu till Kungl. Maj:ts prövning överlämnade den inkomna ansökan, ville styrelsen i likhet med länsstyrelsen vitsorda det synnerligen förtjänstfulla sätt, varpå Erickson alltifrån den 8 februari 1900 skött domänintendentsbefattningen i nämnda län.

Beträffande pensionsbeloppets storlek, varom sökanden icke uttalat något särskilt önskemål, tillåte sig styrelsen erinra, att i de fall, då pensioner förut blivit åt domänintendenter beviljade, nämligen åt domänintendenten M. Borgström 1902, H. J. Ljungbeck 1905 och kaptenen Magnus Fredrik Rodhe 1910, pensionsbeloppen, oavsett storleken av det för respektive befattningar utgående arvoden, av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämts till 2,000 kronor.

Med hänsyn till å ena sidan den minskning i penningvärde, som sedermera onekligen inträtt, och å andra sidan den omständighet, att sökanden icke vid sin

avgång från tjänsten uppfyllt det villkor ifråga om tjänstetiden, som i allmänhet erfordrades för full pensionering av civila tjänst innehavare, funne styrelsen en pension av 2,000 kronor även i detta fall vara väl avvägd.

Styrelsen hemställde därför, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att Erickson finge från och med månaden näst efter den, varunder hans förordnande såsom domänintendent komme att upphöra, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 2,000 kronor.

Statskontoret har i infordrat utlåtande den 24 december 1921 anfört följande:

Riksdagen hade förut vid skilda tillfällen beviljat pensioner åt domänintendenter vid deras avgång från tjänsten med 2,000 kronor årligen. Dessa tjänstemän hade emellertid på sin tid åtnjutit arvoden med 2,500—3,000 kronor, eller sålunda till avsevärt lägre belopp än det Erickson under de senare åren uppburit, enligt handlingarna 4,000 kronor. Vid sådant förhållande skulle det ju kunnat ifrågasättas att såsom pension för Erickson föreslå ett högre belopp än det, som dessa tjänstemän, enligt vad ovan nämnts, fått sig beviljat. Av handlingarna framginge dock, att Erickson kunde åberopa endast en jämförelsevis kort arbetstid i statens tjänst, nämligen knappt 22 år, under det att förbemälda tjänstemän varit anställda i statens tjänst i omkring 40 år och innehaft förordnanden såsom domänintendenter i 25—27 år. Statskontoret ansåge sig därför böra stanna vid ifrågavarande pensionsbelopp, och sålunda instämma i den av domänstyrelsen i ärendet gjorda hemställan.

*Departements-
chefen.*

I likhet med myndigheterna anser jag, att pension bör beredas Erickson. Vad åter angår pensionsbeloppet har visserligen Ericksons tjänstetid varit kortare än förut pensionerade domänintendenter, men det väsentligt högre arvode han åtnjutit synes mig, i betraktande jämväl av penningvärdets fall, motivera en något högre pension och föreslår jag i sådant avseende 2,200 kronor.

På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att före detta domänintendenten i Jönköpings län Oskar Erickson må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 2,200 kronor.

3:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Örebro län ingiven, av lantmäteristyrelsen med skrivelse den 8 december 1921 överlämnad ansökan har kommissionslantmätaren Bror Eberhard Svante Ultimus Engdahl anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes hos riksdagen göra framställning om att han vid avsked från sin befattning såsom kommissionslantmätare måtte komma i åtnjutande av pension till samma belopp, som gäller för distriktslantmätare, som uppnått sista ålderstillägg, eller 4,500 kronor jämte dyrtidstillägg.

I sin ansökan har Engdahl till en början framhållit, att han, som vore född 1849, tjänstgjort såsom lantmätare i riket under sammanlagt 43 1/2 år samt att han, som 1899 utnämnts till kommissionslantmätare, vid lantmäteriväsendets omorganisation 1910, oaktat gjorda ansökningar, icke befordrats till distriktslantmätare, utan från sistnämnda tid nödgats tjänstgöra såsom extra lantmätare i Örebro län. Engdahl har vidare anfört följande.

Det torde icke vara ägnat att väcka förvåning, att Engdahl vid uppnådd pensionsålder eller ungefär vid nyåret 1915 av ekonomiska skäl icke vågade begära avsked och som följd därav bliva hänvisad att leva uteslutande på kommissionslantmätarpensionen, 1,600 kronor, utan föredragit att kvarstå såsom extra lantmätare. Till följd av de alltjämt stegrade levnadskostnaderna hade Engdahl, som hade att försörja hustru och en oförsörjd dotter, sedermera än mindre kunnat finna någon möjlighet att leva på det ifrågavarande pensionsbeloppet. Engdahl hade sålunda nödgats kvarstå i tjänst under en tid, som nu uppginge till nära sju år över pensionsåldern, och såge sig allt fortfarande på grund av pensionens knapphet icke någon möjlighet att avgå. Å andra sidan torde det icke böra förtänkas honom, att han vid 72 års ålder önskade avgå från en tjänst, som väl i högre grad än andra fordrade särskilt kroppslig vigör.

Länsstyrelsen, som infordrat yttrande i ärendet från överlantmätaren i länet, har i skrivelse till lantmäteristyrelsen den 17 november 1921 framhållit, att det såväl på grund av de behjärtansvärda omständigheter, som av sökanden åberopats, som även med hänsyn till vederbörande jordägares berättigade anspråk att vid förekommande förrättningar kunna påräkna en fullt tjänsteduglig förrättningsman, syntes i hög grad angeläget, att sökanden genom erhållande av pension till skäligt belopp kunde erhålla möjlighet att upphöra med sin verksamhet som lantmätare.

Lantmäteristyrelsen, som jämväl infordrat yttrande från lantmäteriskalen, anför i sin skrivelse huvudsakligen följande.

[3.]

Tilläggspen-
sion åt kom-
missions-
lantmätaren
B. E. S. U.
Engdahl.

Sökanden, som vore född den 22 december 1849, hade alltså uppnått en ålder av 72 år. Han konstituerades den 10 maj 1878 till lantmäterianskultant, erhöi den 6 april 1893 lantmäteristyrelsens tillstånd att såsom vice kommissionslantmätare på eget ansvar verkställa lantmäteriförrättningar inom Skaraborgs län och utnämndes den 30 juni 1899 till kommissionslantmätare med placering å Skaraborgs län. Under åren 1884—1888 hade Engdahl tjänstgjort såsom extra storskifteslantmätare i Kopparbergs län tillsammans omkring $3\frac{1}{2}$ år.

Vid den i och med 1910 års ingång genomförda omorganisation av lantmäteristaten hade Engdahl ej ifrågakommit till distriktslantmätare, varemot han den 31 december 1909 i enlighet med bestämmelserna i 28 § i Kungl. Maj:ts instruktion för lantmäteristyrelsen och rikets lantmätare den 22 oktober 1909 av styrelsen förordnats till extra lantmätare i Örebro län. Vid genomförandet av den från och med ingången av år 1921 gällande organisationen kunde Engdahl, som då uppnått en ålder av 71 år, ej ifrågakomma till erhållande av distriktslantmätartjänst, varemot styrelsen den 23 mars 1921 i enlighet med bestämmelserna i 56 § i gällande lantmäteriinstruktion den 23 december 1920 ställt honom till länsstyrelsens i Örebro län förfogande för erhållande av förordnande till lantmäteriförrättningar. Engdahl hade hela tiden efter konstituerandet till lantmäterianskultant den 10 maj 1878 till dagen för styrelsens utlåtande — med undantag av år 1889 — utövat lantmäteriverksamhet, vadan han kunde räkna sig till godo en sammanlagd tjänstetid av omkring $42\frac{1}{2}$ tjänstår.

Såsom på eget ansvar arbetande lantmätare hade sökanden tjänstgjort öfver $28\frac{1}{2}$ år och därunder handlagt 457 förrättningar, därav 9 laga skiften, vilka förrättningar tillsammans omfattat 6,477 hektar. Engdahl hade sålunda utövat en anseilig verksamhet, vilken särskilt i avseende på noggrannhet varit väl vitsordad, varemot densamma icke alltid inneburit bevis om skicklighet. Detta förhållande tillika med att Engdahl redan i slutet av år 1909 uppnått en ålder av 60 år hade föranlett, att han vid omorganisationen 1909—10 förvägrats befordran till distriktslantmätare.

På grund av beslut av 1885 års riksdag och jämlikt kungl. brevet den 12 juni 1885 funnes å allmänna indragningsstaten uppförda 48 pensionsrum till belopp av 1,600 kronor för varje att av Kungl. Maj:t, i den mån nämnda antal pensionsrum därtill lämnade tillfälle, vid kommissionslantmätares avgång från lantmäteristaten ävensom från anställning vid ekonomiska kartverket, därest sådan innehades, tilldelas kommissionslantmätare, som uppnått 65 levnadsår och tjänat minst 30 år samt under sammanräknat 25 år varit anställd vid generallantmäterikontoret eller ekonomiska kartverket eller såsom storskiftes- eller avvitringslantmätare, vice kommissionslantmätare eller kommissionslantmätare och av Kungl. Maj:t prövats under förenämnda 25 år hava varit verksam såsom lantmäteritjänsteman.

I och med genomförandet av omorganisationen av lantmäteristaten 1910 hade distriktslantmätare såsom åtnjutande lön å stat blivit berättigade till pension enligt lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension med högst 3,200 kronor för år. Vid genomförandet av denna omorganisation hade distriktslantmätare berättigats att för ålderstillägg tillgodoräkna sig fem år av sin tjänstetid såsom kommissionslantmätare. Genom den vid 1921 års början ikraftträdde utökade organisationen hade pensionsbeloppet för distriktslantmätare höjts till högst 4,500 kronor. I sammanhang härmed förtjänade antecknas, att Kungl:

Maj:t, sedan riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts till densamma den 19 mars 1920 avlåtna proposition med förslag till vissa bestämmelser angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst, förklarar distriktslantmätare äga att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid han efter vederbörligt förordnande till vice kommissionslantmätare, kommissionslantmätare eller extra lantmätare tjänstgjort inom lantmäteristaten.

I egenskap av extra lantmätare ägde Engdahl ej rätt till pension, varemot han såsom kommissionslantmätare torde vara berättigad till sådan till belopp av 1,600 kronor.

Därest Engdahl vid ingången av 1910 befordrats till distriktslantmätare, torde han vid avskedstagande efter utgången av 1914 hava bekommit en pension till belopp av 2,800 kronor, och därest han såsom distriktslantmätare kvarstått i tjänst till början av 1920, hade hans pension kommit att uppgå till 3,200 kronor. Med hänsyn härtill samt till det förhållande att distriktslantmätarens pension efter intjänade tre ålderstillägg numera uppginge till 4,500 kronor, funne sig lantmäteristyrelsen böra hemställa, att Kungl. Maj:t ville hos riksdagen göra framställning om en tilläggs pension åt Engdahl till belopp av 1,600 kronor.

Över ansökningen har statskontoret den 27 december 1921 avgivit infordrat utlåtande och därvid anfört följande.

Engdahl syntes statskontoret, enligt vad som framginge av handlingarna i ärendet, hava uppfyllt villkoren för erhållande av pension jämlikt brevet den 12 juni 1885.

Emellertid torde ej kunna nekas, att den pension, 1,600 kronor, som i enlighet härmed skulle tillkomma Engdahl, numera måste anses väl knapp, särskilt om hänsyn toges därtill, att Engdahl allt sedan 1910 varit förordnad såsom extra lantmätare, vilket förordnande medfört arvode av statsmedel under åren 1910—1920 och samma skyldigheter med avseende å ålagda förrättningar, som eljest påvilade distriktslantmätare.

Vid sådant förhållande ville statskontoret för sin del ej motsätta sig att för Engdahl utverkades pension till samma belopp, som skulle såsom pension tillkommit honom, därest han blivit utnämnd till distriktslantmätare med ingången av 1910.

Om så varit fallet, skulle Engdahl hava ägt att, jämlikt kungörelsen angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten för distriktslantmätare upptagna avlöningsförmåner den 22 oktober 1909, för ålderstillägg tillgodoräkna sig högst fem år av den tid, som före den nya avlöningsstatens ikraftträdande förflutit från det han tillträtt kommissionslantmätarbefattningen. Engdahl skulle alltså redan med ingången av 1910 hava tillträtt första ålderstillägget vid distriktslantmätarlönen. Vid uppnåendet den 22 december 1914 av stadgad avgångsålder, 65 år, skulle alltså Engdahls lön, ålderstillägg inberäknat, hava uppgått till 2,400 kronor, vilket belopp sålunda skulle hava utgjort pensionsunderlag för honom. Någon ändring i pensionsunderlagets belopp skulle ej hava åstadkommit, även om Engdahl erhållit tillstånd att kvarstå i distriktslantmätartjänsten efter nyssnämnda tidpunkt, då han enligt ovannämnda avlöningsbestämmelser icke ägt att efter uppnåendet av stadgad pensionsålder tillträda ytterligare löneförhöjning.

Därest Kungl. Maj:t i anledning av vad som blivit anfört till stöd för förevarande framställning skulle vilja söka hos riksdagen utverka någon tilläggs pension

utöver den, vartill Engdahl syntes vara berättigad jämlikt föreskrifterna i brevet den 12 juni 1885, torde denna tilläggs pension alltså böra begränsas till 800 kronor.

Statskontoret ville emellertid ifrågasätta om icke — i anledning av den höga ålder Engdahl redan uppnått -- såsom villkor för rätten att tillträda ifrågavarande tilläggs pension borde föreskrivas, att Engdahl skulle före den 15 juni 1922 ingiva ansökning om avsked, och torde vid sådant förhållande pensionen kunna beviljas att, vid avsked senast med utgången av juni månad 1922, utgå från och med den 1 därpå följande juli.

Departements-
chefen.

I likhet med myndigheterna finner jag omständigheterna i förevarande fall tala för, att understöd av statsmedel beredes sökanden utöver vad som han är berättigad till med tillämpning av bestämmelserna i ovanberörda brev den 12 juni 1885 eller 1,600 kronor. På skäl, som statskontoret anfört, synes mig tilläggs pensionen åt sökanden böra begränsas till 800 kronor. Likaledes finner jag skäl föreligga att för åtnjutande av tilläggs pensionen föreskriva villkor i av statskontoret ifrågasätta avseende. Dock synes Engdahl böra beredas något längre rådrum för ingivande av avskedsansökan; lämpligen torde därmed kunna anstå till den 1 augusti innevarande år.

I enlighet härmed hemställer jag därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, därest kommissionslantmätaren Bror Eberhard Svante Ultimus Engdahl före den 1 augusti 1922 ingiver ansökning om avsked från innehavande befattning inom lantmäteristaten från senast sagda dag, Engdahl må från och med avskedet under sin återstående livstid, utöver honom såsom kommissionslantmätare tillkommande pension, uppbära en årlig tilläggs pension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp att sammanlagda pensionsbeloppet uppgår till 2,400 kronor för år.

4:o.

[4.]
Pension åt
snickaren
Magnus Sjö-
ström.

I skrivelse den 9 juni 1921 har styrelsen för lantbruks- och mejeriinstituten vid Alnarp hemställt, att pension måtte beredas snickaren Magnus Sjöström till ett belopp av 700 kronor att utgå från och med 1922. Till stöd för sin framställning har styrelsen anfört följande.

Under en tid av 35 år, därav från 1894 eller under 27 år i ett sammanhang, hade snickaren Magnus Sjöström, vilken hösten 1921 inginge i sitt sextionde år, visserligen icke med fast anställning, men den tid, då han icke av

sjukdom eller på annat sätt varit hindrad, mot daglön haft sin regelbundna utkomst såsom snickare vid Alnarps institut, mejeri och trädgård. Han hade därvid med nit och intresse utfört sitt arbete och städse fört en hedrande vandel. Då han nu av sjukdom blivit, om ej fullständigt oförmögen, dock i hög grad förhindrad att utföra sin hittillsvarande syssla såsom snickare och varken han själv eller institutet ägde några för hans hjälp disponibla medel, hade styrelsen ansett det vara sin plikt att framhålla det behjärtansvärda uti att Sjöström, som arbetat så länge och redbart vid statens verk, måtte beredas en någorlunda bekymmerfri ålderdom i form av statspension. Under de senare 10 åren hade Sjöström i medeltal på sin daglön vid institutet förtjänat något över 1,000 kronor årligen, och funne styrelsen det vara skäligt, att ²/₃ härav eller 700 kronor beviljades honom uti årlig statspension.

Sjöström är född den 11 maj 1861. Enligt ett den 25 januari 1921 utfärdat läkarbetyg är han på grund av sjukdom, om icke helt oförmögen till arbete, dock i hög grad förhindrad att utföra sina vanliga sysslor.

Lantbruksstyrelsen har i utlåtande den 31 augusti 1921 anfört, att Sjöström, enligt vad styrelsen inhämtat, under ifrågavarande tid i stort sett haft sin hela inkomst av sitt arbete vid Alnarp, ehuru han ej där haft fast anställning eller bott å platsen. Styrelsen funne starka skäl föreligga för att tillstyrka, att pension av allmänna medel bereddes honom, samt åberopade såsom stöd härför riksdagens 1917 fattade beslut med anledning av Kungl. Maj:ts framställning om pension åt trädgårdsarbetaren vid Alnarp G. V. Hartman (prop. nr 287). Denne, som ej heller haft fast anställning vid institutet, men under 28 år arbetat därstädes mot en daglön av högst 2 kronor 50 öre, hade vid en ålder av 69 år tillerkänts en årlig pension av 400 kronor. Om man för utmätande av pensionens belopp gjorde en jämförelse med Hartman, borde det förhållande, att Sjöström nu vore yngre än Hartman varit vid erhållande av sin pension, uppvägas av att Sjöström på grund av sitt mera kvalificerade arbete såsom snickare åtnjutit högre dagspenning än Hartman. Lantbruksstyrelsen ansåge därför, att pensionen borde, liksom för Hartman, bestämmas till 400 kronor årligen, att med anledning av Sjöströms sjuklighet utgå redan från och med 1922.

Även statskontoret har enligt utlåtande den 10 september 1921 ansett skäl föreligga till beredande av någon pension av statsmedel åt Sjöström. Beträffande pensionsbeloppet syntes det statskontoret, som om högre belopp än det av lantbruksstyrelsen tillstyrkta, således 400 kronor, icke skulle kunna ifrågakomma, enär pensionsförmånen med inberäkning av nu utgående dyrtidstillägg skulle för Sjöström belöpa sig till något över 900 kronor för år räknat och alltså icke mycket understiga vad han i medeltal för år under senaste tioårsperiod förtjänat på

arbete för statens räkning. Till förekommande av att Sjöström samtidigt skulle få uppbära daglön och pension, ansåge statskontoret, att pension ej borde utgå för tid, innan Sjöström lämnat sin anställning vid Alnarp.

Departements-
chefen.

I likhet med myndigheterna anser jag, att Sjöström bör beredas pension att utgå från och med 1922. Beträffande pensionsbeloppet instämmer jag med statskontoret och lantbruksstyrelsen samt hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att snickaren Magnus Sjöström må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, dock tidigast från och med den 1 januari 1922, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 400 kronor.

5:o.

[5.]
Pension åt
förrre karto-
grafen N. A.
Ahlbergs änka.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av chefen för rikets allmänna kartverk med tillstyrkande utlåtande den 21 september 1921 överlämnad skrift har avlidne förrre kartografen Nils Axel Ahlbergs änka Emma Ahlberg, född Köhler, anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för beredande åt henne av en årlig pension till samma belopp, som tilldelats änkan efter kartografen A. Askenbeck eller 816 kronor årligen, oberäknat dyrtidstillägg.

Till stöd för sin anhållan har änkan Ahlberg anfört, att hennes man, som under nära 40 år varit i statens tjänst, vid sin den 13 juli 1921 timade död ej efterlämnat någon förmögenhet, samt att hon, enär hennes krafter genom sjukdom betydligt avtagit, ej såge sig i stånd att vid snart uppnådd 68 års ålder kunna genom eget arbete försörja sig.

Vid ansökningsen har fogats dels ett av pastorsämbetet i Täby församling i Stockholms län den 4 september 1921 för änkan Ahlberg utfärdat åldersbetyg, utvisande att hon vore född den 22 september 1853 och befunne sig i medellösa omständigheter, dels ett av legitimerade läkaren Fritz Svensson den 9 september 1921 utgivet intyg, att änkan Ahlberg till följd av åderbräck å vänstra benet och kronisk reumatism vore för framtiden oförmögen till förvärvsarbete dels ock ett av arbetschefen vid rikets allmänna kartverks ekonomiska avdelning

den 12 september 1921 utfärdad, av chefen för kartverket bestyrkt intyg, utvisande att kartografen Ahlberg, vilken var född den 7 april 1840, den 1 oktober 1864 antagits till extra kartograf, den 23 mars 1867 förordnats att vara kartograf samt kvarstått i sin tjänst till den 1 juli 1904, då han av riksdagen beviljats en årlig pension av 2,000 kronor.

Efter remiss har statskontoret den 26 oktober 1921 avgivit utlåtande i ärendet och därvid överlämnat ett av bouppteckningsförrättaren i boet efter mannen Ahlberg utfärdat intyg varav framgår, att behållningen i boet utgjorde 1,766 kronor 45 öre.

I sitt utlåtande har statskontoret anfört i huvudsak följande.

Vad beträffade den av sökanden omnämnda änkan efter kartografen A. Askenbeck, finge statskontoret meddela, att denna änka från civilstatens änke- och pupillkassa, i vilken hennes avlidne man varit delägare, åtnjöt pension med 680 kronor jämte tilläggspension med 136 kronor. Statskontoret finge erinra, att riksdagen vid flera tillfällen tillerkänt pension åt änkor efter kartografer. Sålunda hade av 1909 års riksdag beviljats pension till kartografen E. A. Wimans änka till belopp av 400 kronor och av 1913 års riksdag till kartografen D. A. Fernblads änka ävenledes med 400 kronor.

Statskontoret ansåge, att det med hänsyn till det långvariga, väl vitsordade arbete, som sökandens man nedlagt i statens tjänst ävensom till sökandens höga ålder, sjuklighet och oförmåga till förvärvsarbete torde vara skäligt, att någon pension av statsmedel bereddes sökanden.

Beträffande pensionsbeloppets storlek finge statskontoret erinra därom, att vid tiden för beviljande av pensioner åt sistnämnda två änkor hade pension till i civilstatens änke- och pupillkassa delaktiga befattningshavares änkor utgått med en femtedel av befattningshavares pension. Numera uppbure änkor en fjärdedel av det vederbörande befattningshavare tillkommande pensionsbelopp. Då sökandens man av 1904 års riksdag tillerkänts pension till ett belopp av 2,000 kronor, ville statskontoret därför tillstyrka, att sökanden bereddes pension av statsmedel med 500 kronor årligen.

Jag instämmer med statskontoret och hemställer därför, att Kungl. *Departements-* Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *chefen.*

att avlidne före kartografen Nils Axel Ahlbergs änka Emma Ahlberg, född Köhler, må från och med den 1 augusti 1921, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, åtnjuta årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 500 kronor.

6:o.

[6.]
Pension åt
lantmäteri-
anskultanten
C. F. Graf-
ströms änka.

Med skrivelse den 27 oktober 1921 har lantmäteristyrelsen överlämnat en till styrelsen ställd skrift, däri avlidne lantmäteriauskultanten Carl Fredrik Grafströms änka Sofia Kristina Grafström anhållit, att, enär hon vore i absolut avsaknad av existensmedel, styrelsen måtte åt henne utverka pension eller annat understöd. Tillika har överlämnats *dels* ett av pastorsämbetet i Skellefteå stads församling för änkan Grafström den 13 september 1921 utfärdad betyg för pensionstagare, utvisande, att hon vore född den 13 oktober 1859, *dels* ett av legitimerade läkaren Viktor Nyström den 12 september 1921 utgivet intyg, att änkan Grafström lede av åderförkalkning i förening med betydlig nedsättning av hörsel förmågan å båda öronen samt att hennes arbetsförmåga till följd av detta hennes lidande vore i mycket hög grad nedsatt, *dels* utdrag av Skellefteå tingslags häradsrätts protokoll i konkursärenden den 1 november 1920 och domboken den 30 i samma månad, utvisande, att lantmäteriauskultanten Grafströms dödsbo avträtts till urarvakonkurs, som till följd av bristande tillgångar för konkursens behandling avskrivits, *dels ock* ett av distriktslantmätaren G. A. Snellman avgivet intyg, att änkan Grafström saknade tillgångar och befunno sig i ytterst små omständigheter samt vore i synnerligen stort behov av ekonomiskt understöd.

Lantmäteristyrelsen har i sin skrivelse anfört huvudsakligen följande.

Mannen Grafström, som var född den 5 december 1850, hade konstituerats till lantmäteriauskultant den 2 maj 1877. Sedan han därefter varit anställd såsom medhjälpare i tjänsten hos lantmätare, hade han den 13 april 1886 erhållit lantmäteristyrelsens tillstånd att i egenskap av vice kommissionslantmätare på eget ansvar verkställa lantmäteriförrättningar med placering tills vidare i Västerbottens län, vilket tillstånd emellertid på grund av utav Grafström begångna fel och försummelse i tjänsten av styrelsen återtagits den 5 juni 1895. Grafström hade här efter från och med den 16 september 1898 till och med 1919 års utgång med undantag av år 1903 tjänstgjort såsom medhjälpare i tjänsten hos lantmätare i Västerbottens län, under vilken tid han 4 månader 16 dagar uppehållit distriktslantmätartjänst. Grafström hade vid sin den 14 april 1920 timade död ägt att tillgodoräkna sig en total effektiv tjänstetid av 38 $\frac{5}{12}$ år.

Såsom på eget ansvar arbetande lantmätare hade Grafström handlagt 29 förrättningar, därav 17 laga skiften, vilka förrättningar tillsammans omfattat 25,695 hektar. Han hade sålunda utövat en anseelig verksamhet, vilken fränsett tiden närmast före lantmäteristyrelsens beslut den 5 juni 1895 varit väl vitsordad. Hans förhållande i tjänsten hade för övrigt på det hela taget varit utan anmärkning.

Enär Grafström icke varit ordinarie tjänsteman inom lantmäteristaten, hade

han ej varit delägare i civilstatens pensionsinrättning, vadan hans änka sålunda ej ägde uppbära pension från civilstatens änke- och pupillkassa.

Slutligen funne sig styrelsen böra meddela, att bristande kännedom hos änkan Grafström om möjligheten att av riksdagen utverka understöd till henne och om den tid, inom vilken ansökning om dylikt understöd borde göras, föranlett, att framställning i ämnet ej gjorts på sådan tid, att densamma kunnat bliva föremål för prövning av 1921 års riksdag.

I anledning av vad sålunda anförts hemställde styrelsen, att åt änkan Grafström måtte utverkas ett årligt understöd från allmänna indragningsstaten till belopp av 600 kronor att utgå från och med den 1 maj 1920.

Skulle detta ej låta sig göra, ville styrelsen hemställa, att Kungl. Maj:ttäcktes för änkan Grafström utverka dels en gratifikation av 1,000 kronor och dels ett årligt understöd av 600 kronor från och med den 1 januari 1922 att utgå från allmänna indragningsstaten.

Efter remiss har statskontoret den 4 november 1921 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført i huvudsak följande.

Statskontoret finge erinra, att riksdagen vid flera tillfällen tillerkänt pension åt änkor efter lantmateriauskultanter. Sålunda hade pension beviljats av 1919 års riksdag till auskultanten E. G. Wennerströms änka med 500 kronor och av 1920 års riksdag till auskultanten S. V. E. Holmstedts änka ävenledes med 500 kronor. Auskultanterna Wennerström och Holmstedt hade med gott vitsord fullgjort arbete i statens tjänst under 9 respektive 10 år, men hade på grund av deras tidigt inträffade fränfalle ej kunnat bliva delägare i civilstatens änke- och pupillkassa.

Med hänsyn till att sökandens man vid sin död kunnat tillgodoräkna sig över 38 tjänstår, syntes det statskontoret skäligt, att något understöd av statsmedel bereddades sökanden, då hon nu vid hög ålder saknade tillgångar och hennes arbetsförmåga vore i mycket hög grad nedsatt. Det av lantmäteristyrelsen föreslagna pensionsbeloppet, 600 kronor, syntes statskontoret dock vara väl högt och med hänsyn till föreliggande omständigheter böra begränsas till 450 kronor.

Det syntes statskontoret vidare icke lämpligt att, såsom lantmäteristyrelsen föreslagit, låta pensionen utgå för så lång tid tillbaka som från och med den 1 maj 1920. Statskontoret ville föreslå, att pension i detta fall måtte utgå från och med månaden näst efter den, då ansökningen ingavs till vederbörande myndighet eller således från och med oktober 1921. Vidare saknades enligt statskontorets mening anledning att tilldela sökanden särskild gratifikation.

I likhet med myndigheterna anser jag omständigheterna i förevarande fall tala för, att understöd av statsmedel beredes änkan Grafström. I fråga om pensionens belopp finner jag detsamma böra sättas till samma belopp, som tidigare beviljats änkor efter lantmateriauskultanter eller 500 kronor. Om pensionen, såsom jag finner lämpligast, beviljas att utgå från och med den 1 januari 1922, synes mig änkan Grafström böra tilldelas en gratifikation å 800 kronor.

Departements-
chefen.

Angående dylik gratifikation att utgå från nionde huvudtitelns ordinarie anslag till extra utgifter skall jag senare i dag göra framställning. Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att avlidne lantmäteriauskultanten Carl Fredrik Grafströms änka Sofia Kristina Grafström må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension till belopp av 500 kronor.

7:o.

[7.]
Pension åt
vaktmästaren
vid central-
anstalten för
jordbruks-
försök E. J.
Sällbergs
änka.

Med skrivelse den 21 november 1921 har styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet överlämnat avskrift av en till styrelsen ställd skrift, däri föreståndaren för centralanstaltens entomologiska avdelning, professorn Alb. Tullgren anhållit, att styrelsen måtte undersöka möjligheterna för beredande av pension åt avlidne vaktmästaren vid avdelningen E. J. Sällbergs änka Ingrid Lisa Sällberg.

Sedermera har styrelsen för anstalten låtit ingiva dels ett av vederbörande roteman utfärdat intyg angående änkan Sällberg dels ock ett för henne utfärdat läkarintyg.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att Sällberg vid sin den 17 oktober 1911 timade död innehaft anställning såsom vaktmästare cirka 11 år vid statens entomologiska anstalt och därefter, sedan denna anstalt uppgått i centralanstalten, cirka 4 år vid denna anstalts entomologiska avdelning, att änkan Sällberg, som är född den 7 april 1867, hittills nödtorftigt försörjt sig genom att hushålla för en tjänsteman vid centralanstalten, att emellertid hennes hälsa nu är på grund av sjukdom i betydande grad nedsatt, ävensom att hon saknar egna medel samt underhåll och vård av annan.

Styrelsen för centralanstalten, som låtit änkan Sällberg bebo ett mindre vindsrum i en anstalten tillhörig byggnad, nu upplåten till rättaren vid jordbruksavdelningen samt tre vaktmästarfamiljer, har hemställt, att änkan Sällberg måtte, så länge hon levde, tillerkännas ett årligt understöd av 300 kronor.

Statskontoret har i utlåtande den 10 januari 1922 med erinran att 1921 års riksdag beviljat en pension från allmänna indragningsstaten å 300 kronor åt jordbruksarbetaren vid anstalten J. A. Olssons änka, och med särskilt framhållande att enligt handlingarna bifogat läkarbetyg änkan Sällbergs arbetsförmåga vore i betydande grad nedsatt,

hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att änkan Sällberg måtte från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid, så länge hon förbleve änka, åtnjuta årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 300 kronor.

I likhet med myndigheterna anser jag, att omständigheterna i förevarande fall tala för beredande av pension åt änkan Sällberg till föreslaget belopp. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vaktmästaren vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet E. J. Sällbergs änka Ingrid Lisa Sällberg må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, åtnjuta årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 300 kronor.

8:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 25 april 1921 överlämnad ansökan har förre tillsyningsmannen vid fiskodlingsanstalten i Finspång Nils Johnssons änka Johanna Johnsson, född Olsson, anhållit att från och med den 1 december 1920 bliva tillerkänd pension efter sin man, som avlidit den 14 november 1920. Till stöd för denna ansökning har sökanden anfört, att hon, som vore 65 år gammal, befunde sig i små ekonomiska omständigheter samt hade att försörja en 24-årig dotter, vilken på grund av sjukdom vore oförmögen till arbete och därför tillerkänts pension jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring.

[8.]
*Pension åt
förre tillsyningsman-
nen vid
fiskodlings-
anstalten
i Finspång
Nils John-
ssons änka.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande. Mannen Johnsson var anställd såsom tillsyningsman vid förenämnda fiskodlingsanstalt i 18 år, till dess densamma 1914 nedlades. Av samma års senare riksdag tillerkändes Johnsson en årlig pension av 600 kronor. Han efterlämnade vid sin död, förutom änkan, som är född den 3 mars 1856, fem barn samtliga myndiga. Behållningen i boet uppgick till 7,412 kronor 76 öre.

Dottern Bengta Karolina, som är född den 3 januari 1896, åtnjuter pension jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring med belopp, som från och med den 1 januari 1921 utgör 140 kronor 40 öre om

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 45 häft. (Nr 54.) 3

året. Komministern i Risinge församling, där änkan Johnsson är bosatt, har på given anledning meddelat, att Bengta Karolina på grund av sviter efter den s. k. spanska sjukan är invalid och fullständigt oförmögen till arbete, samt att makarnas barn samfällt med god vilja skulle kunna lämna modern ett ekonomiskt understöd, som kunde vara till god hjälp för hennes uppehälle, ehuru ej till full försörjning, då levnads-kostnaderna på orten vore synnerligen höga.

I sitt förenämnda utlåtande har lantbruksstyrelsen förklarat, att änkan Johnsson syntes böra komma i åtnjutande av ett årligt understöd från allmänna indragningsstaten, varjämte det enligt styrelsens förmenande vore billigt, att jämväl dottern Bengta Karolina bereddes ett årligt understöd. Under erinran att 1918 års riksdag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljat understöd åt vaktmästaren vid Ultuna lantbruksinstitut L. F. Nybergs änka och minderåriga barn till belopp av 250 kronor för änkan och 50 kronor för vart barn, har lantbruksstyrelsen hemställt om beredande av årliga understöd från allmänna indragningsstaten från och med den 1 december 1920 med 250 kronor årligen till änkan Johnsson, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, samt 50 kronor årligen till dottern Bengta Karolina, så länge hon av sjukdom vore oförmögen att försörja sig och förbleve ogift.

Efter remiss har statskontoret den 7 maj 1921 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført.

Det kunde ifrågasättas, huruvida tillräckliga skäl kunde anses föreligga för att bereda änkan Johnsson någon pension, då hennes man icke varit anställd i statens tjänst mer än 18 år och hon hade fem vuxna barn, vilka syntes vara friska och arbetsföra och alltså borde kunna lämna modern erforderliga bidrag till hennes livsuppehälle.

Därest det emellertid skulle finnas skäligt att åt änkan söka bereda någon pension av statsmedel, hade statskontoret för sin del icke något mot det föreslagna beloppet, 250 kronor, att erinra. Vad däremot anginge dottern Bengta, som för närvarande syntes vara på grund av sjukdom oförmögen till självförsörjning och beträffande vilken lantbruksstyrelsen jämväl gjort framställning om pension, syntes det emellertid, då det icke vore styrkt, att hon för all framtid vore urståndsatt att med eget arbete försörja sig, saknas anledning att för närvarande vidtaga någon åtgärd för beredande av pension åt henne.

*Departements
chefen.*

Med anledning av statskontorets anmärkning, att mannen Johnsson varit i statstjänst allenast 18 år, vill jag framhålla, att Kungl. Maj:t av denna anledning, i enlighet med statskontorets tillstyrkan, vid framläggande av propositionen om pension till Johnsson föreslog, att denna skulle sänkas från av lantbruksstyrelsen ifrågasatt belopp av 600 kronor årligen till 450 kronor årligen, men att riksdagen vid det för-

hållande, att Johnssons avgång från tjänsten föranletts av dennas indragning, beviljade det högre beloppet.

På grund av vad i ärendet anförts, anser jag mig kunna tillstyrka avlåtande till riksdagen av framställning om beviljande av pension åt änkan Johnsson till av myndigheterna föreslaget belopp. Kungl. Maj:t har på min föredragning den 21 oktober 1921 beviljat änkan Johnsson ett understöd för 1921 med 250 kronor att utgå från nionde huvudtitelns ordinarie anslag till extra utgifter. Pensionen skulle således beviljas först från och med 1922.

I likhet med statskontoret finner jag det däremot saknas anledning att för närvarande vidtaga någon åtgärd för beredande av pension åt dottern Bengta Karolina.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att avlidne förre tillsyningsmannen vid fiskodlingsanstalten i Finspång Nils Johnssons änka Johanna Johnsson, född Olsson, må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, åtnjuta årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 250 kronor.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen hemställt i de under 1:o—8:o härövan antecknade ärendena.

Hans Maj:t Konungen behagar härtill lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Julius Söderhjelm.